

so med prosilci Slovenci. In če je tudi kateri Slovenec med prosilci, potem ga ravno državni poslanci gledajo večkrat skozi bolj črna očala, nego vsi nemški mogočnejši. In če kaka višja oseba kaj reče čez kakega slovenskega prosilca, že se sklenejo roke križem in gotovo slišiš besede: »Ta je nemogoče!«

Večkrat se nam pravi, to so le osebe, ki se imenujejo, pustimo osebe, glejmo, da se duh vladanja spremeni, potem bodo prišla tudi druga imenovanja. Prav je, le glejmo na to, da se vladni sestav spremeni. Toda za nas štajerske Slovence so tudi osebna vprašanja velikanskega pomena, kajti mi ne utegnemo čakati na spremembo duha pri naših vladah, mi moramo predvsem gledati na to, da se kje ne ponemčimo, predno se duh spremeni. Za to pa bi želeli, da se tudi izvenštajerski poslanci bolj brigajo za naše razmere, kajti kar se jim zde malenkosti, to v istini niso malenkosti. Bolj nego si izvenštajerski poslanci morejo predstavljati, tlači nas mora ponemčevanja. Mi priporočamo skrb za nas štajerske Slovence prav toplo vseslovenskim politikom.

Politični ogled.

Državni zbor je sklican na današnji dan dne 31. jan. Prve dni bo veliko posvetovanja na Dunaju. Snovali se bodo klubi in iskalo se bode novo predsedstvo. Seje do izvolitve predsednika bo vodil starosta poslancev Poljak dr. Weigel. Nemci bi radi videli, ako bi bil izvoljen štajerski deželni glavar grof Attems predsednikom. Toda njegovo ravnanje nasproti Slovencem v našem deželnem zboru mu je slabo priporočilo pri slovenskih poslancih, in gotovo je, da Attems ne bo predsednik. Mogoče, da bo zopet izvoljen stari predsednik nemški konservativec dr. Fuchs.

O odstopu češkega ministra dr. Rezeka se je veliko pisalo v zadnjem času. Ko se je sestavljal prestolni govor, zahteval je baje dr. Rezek, naj se odločno naglasa v govoru enakopravnost vseh narodov. Ker se mu nemški tovariši niso udali, govorilo se je, da bo odstopil. Toda cesar mu popolnoma zaupa, tudi češke stranke so mu še precej naklonjene, in dr. Rezek ne bo odstopil. Njegov odstop bi razveselil samo le Nemce, katerim je na poti.

Gospodska zbornica. Cesar je z lastno-ročnim pismom z dne 24. t. m. imenoval kneza Alfreda Windischgrätzta predsednikom, in tajna svétnika Karola kneza Auersperga in Ernsta grofa Hoyos-Sprinzensteina pod-

predsednikoma gospodske zbornice za dobo prihodnjega zasedanja.

O novem angleškem kralju, princu Waleskem, ki je vsled smrti kraljice Viktorije v sredo zasedel prestol pod imenom kralj Eduard VII., se poroča sledeče: princ ima zdaj 60 let, je krepek na telesu in zdrav in drži strogo na lepo vnanost. Vojaških zmognosti nima posebnih in tudi v politiki ni veščak. Zato je pa tem spretnější vladar v — modi. Svoj čas se je združil z lordom Beaconsfieldom (židom), da bi pregovoril kraljico Viktorijo k odpovedi na prestol. Mož je veliko potoval, pozna ljudi in je zelo liberalnega mišljenja. Govori vse svetovne jezike, a v svoji družini izključno nemški. O njem se govori, da je naklonjen židom in da ima nemali delež na uzrokih južno-afriške krivične vojne.

Vojska v Južni Afriki. Angleži v zadnjem času trdovratno molče o dogodkih v Južni Afriki, kar hoče reči, da se njihovim četam v Afriki tako slabo godi, da jih je sram o tem govoriti. O Burih pa se poroča, da hité od uspeha do uspeha. Položaj v Kapu je za Angleže nad vse nevaren, to pa radi tega, ker je ondi vse prebivalstvo po konci in se pridružuje Burom. Lord Kitchener je v zadregi, ker nima vojaštva, da bi zadušil v Kapu ustanek, ob enem pa držal zasedene stare postojanke v Oranju in Transvaalu, vozne in brzojavne zveze pa so Buri do kraja vse uničili. Kapski Holandci preskrbljujejo Bure z živežem in jih sprejemajo kakor svoje prijatelje in brate. Kitchener je dal svojim četam tajni ukaz, da nimajo nobenega burskega ujetnika pustiti pri življenju. Tak ukaz pa more dati le krvoločnež. A čuje se, da se tudi temu krvoloču že slaba godi, kajti Buri so naredili zanjko, v katero se utegne kmalu ujeti.

Dopisi.

Iz Jarenine. (Naše kmečko bralno društvo) je imelo zadnjo nedeljo nepričakovano mnogoštevilno obiskani letni občni zbor, kateri je bil v vsakem oziru zelo zanimiv. Posebno veselo je bilo to, da je došlo toliko število naših vrlih mladeničev in zavernih mladenk na ta zbor. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je štel društvo v pretečenem XI. društvenem letu 90 udov, zmed teh 1 častnega in 6 zunanjih. Priredilo je tekom leta dve znameniti slavnosti slavnost desetletnega svojega obstanka dne 13. maja in Slomšekovo slavnost dne 8. julija. Na Slomšekovi slavnosti na Ponikvi 5. avg.

je bilo zastopano po posebni deputaciji, istotako na II. slov. katol. shodu v Ljubljani. Izgubilo je leta 1800 po smrti dva posebno navdušena uda, ki sta oba bila zavzeta za prelepe društvene namene: vzorno deklico Marijo Murkovo in vzgledno slovensko ženo Ivano Gutmanovo, katerima je naš list že postavil v svojih predalih dostojen spomenik. Navdušeni Slovenci ohrani društvo za vedno v najboljem spominu.

Blagajnik je poročal, da je društvo imelo leta 1900 dohodkov: 195 K 46 h. Ko je omenil zunanjih udov, ki so društvu s 48 K priskočili na pomoč, jim je ves zbor izrekel v navdušenih klicih iskreno zahvalo. So pa sledeči: častni član prost Fiek v Ptuj (20 K), župnik Zupanič (10 K), Ana Zupanič (3 K) oba v Gotovljah, zdravnik dr. Schmirmaul v Rajhenburgu (5 K), prof. Vreže (4 K), B. Polančič (4 K) in L. Zupanec (2 K) v Mariboru. Tudi nekateri domači udje so darovali večje svote v društvene namene. Hvala in slava vsem! Stroški so znašali 194 K 58 h. Izdalo se je za časnike 57 K 48 h., za knjige 21 K, za vezanje 103 knjig 37 K 73 h., ostalo za druge društvu potrebne reči.

Knjižničar je izposodil 1150 knjig in sicer zabavnih za mladino, ki je izstopila iz šole: 272, zabavnih za odrasle 404, pobožnih 243, krajepisnih in zgodovinskih 54, gospodarskih 60 in splošno podučnih 117. Časnikov se je prebralo 502 številki, v resnici pa štirikrat več, pa se ni vse zapisovalo. Knjižnica se je pomnožila za 180 knjig in šteje sedaj 932 knjig. Nekaj knjig se je nakupilo, ostale so bile darovane; med drugimi je društvu ob njegovi desetletnici daroval nadučitelj pri Sv. Križu nad Mariborom, Svit. Hauptmann 10 iztisov izvrstne Beletove knjige: Viničarjav kašipot. Naša knjižnica je jako lepo urejena in gotovo na daleč okrog najzanimivejša pa tudi največja knjižnica. Časnikov je imelo društvo naročenih 12: »Slov. Gospodar« (3 izt.), »Domovino«, »Domoljub« (4 izt.), »Mir«, »Slov. List«, »Vrtec«, »Dom in Svet«, »Venec« (1 izt.), »Cvetje« (2 izt.), »Slov. Čebelar«, »Kmetovalec« in »Narodni Gospodar« (5 izt.). Udje so posojali društvu: »Slovenca«, »Südst. Post« in »Sonntagsbote«.

Ta poročila, ki so bila soglasno in navdušeno vsprejeta, jasno pričajo, da je naše bralno društvo tudi v pretečenem letu jako lepo in vsestranski delovalo za narodno probujo in za pravo katoliško slovensko omiko jareninskih Slovencev. Gotovo se sme prštevat najdelavnejšim našim društvom ob meji.

Po končanih poročilih izpregovori mladenič Fr. Sekol nekaj iskrenih besed jare-

škodnino, s katero je razžaljena zadruga bila zadovoljna, seveda če je ta sploh odškodnino sprejela. Kakoršna je že človeška narava, če je ne brzda pravo verstvo, je tudi pri naših pradedih navadno ena osveta rodila drugo, in često klanja med zadrugama ni bilo prej konca, dokler ni bila ena stran do malega pomorjena. Temu se je prihajalo v okom s sodnijskimi boji, ki so se namreč po določbi sodnega zbora vršili le med dvema ali nekaterimi, v to svrhu na obeh straneh v enakem številu izbranimi.

Kakor smo videli, je bilo pravo pri starih Slovanih lepo razvito; torej smemo verjeti, da so pri tolikih naredbah, ki so služile v prava verstvo, bile tudi pravne razmere v obče ugodne.

Znanost in umetnost. Skandinavci in Grki že v drugem stoletju po Kr. r. o Slovanih pravijo, da je pri njih najti mnogo znanosti in prosvete; ali to je malone tudi vse, kar se v tem oziru vé o naših pradedih; tukaj vir jedva kaplja.

Dasi delitev v letne čase in mesece ni bila točna, dokler se niso seznanili z rimskim koledarjem, vendar ni dvomiti, da so nebe prikazni opazovali pozorno in torej tudi zvezdato nebo poznali dobro. Saj so zverokrog celo častili.

Kot ljubitelji prirode so rastline razločevali natanko, in vsakemu jih je bilo dobro znanih veliko število; posebno so se pa zanimali za zdravilne; kot zdravitelji so bili stari Slovani na glasu. Naravno je dalje, da so tudi rudnine in živali dobro poznali dol do najrečjih vrst.

Ali so stari Slovani že pisali? So, toda ne smemo misliti, da s tinto in peresom na papir; tudi besed niso razdeljevali v glasove ter zaznamovali črk. Ampak izraževali so vsebino stavkov s podobami, ki so je vrezavali v deske in z barvami popisovali. Beseda »pisan« pri nas Slovincih še danes pomenja toliko kakor »mnogobarven«; n. pr. pisana srajca, pisanka. Tako pisavo nahajamo tudi pri drugih narodih in je torej nimamo smatrati za kaj posebnega. Služila je našim prastarišem bržkone le za to, da so se ustaljali zakoni.

Govoreč o umetnostih, slobodno spominjamo, da so se izdelovali raznih božanstev kipi in podobe; toda v koliki meri so ti izdelki odgovarjali zahtevam umetnosti, o tem nam danes še ni sodbe.

Zato pa sta se tembolje negovala pesništvo in petje. Danes hodita ti dve umetnosti vsaka svojo pot, a naši prastariši si ju ločenih niso mogli misliti. Besedilo pesmi se ni nikdar recitovalo (govorilo),

ampak vedno le pelo. Zato nam še danes beseda »pesem« zaznamuje ravno tako besedilo v vezani besedi, kakor napev sam, ali pa tudi oboje skupaj. Pevalo se je pri starih Slovanih o najraznovrstnejših prilikah: pri daritvah, pri delu, pri gostéh, v boju, skratka silno mnogo, toliko, da so se v tem razločevali od vseh drugih narodov; in še danes velja, da ga ni naroda na svetu, pri kojem bi bilo toliko naravnega in toli čistega, srčnega pesništva kakor pri Slovanih. Pri Serbohrvatih je malone vsak pesnik; njih narodno pesništvo pu je tudi prvo na vsem svetu. Pevali so stari Slovani pobožne pesmi in sicer obredne, proslavljali so v vzvišeni vezani besedi svoje junake, izlivali pa tudi v verze in melodije čustva svojega srca.

K pesništvu imamo še tudi šteti nebroj pravljic, pripovedek, povesti in ugank, katere je živa slovanska domišljija snula brez konca. Mnogo tega se je ohranilo do naših dni.

Naravno je, da je narod, ki je tako rad peval, tudi vrlo gojil godbo. Rabile so poleg ostrunjenih godal, podobnih tamburam in plunkam (harfam), razne vrste tromb in piščali. Služila je pa godba menda največ plesu, kajti plesali so stari Slovani strastno radi.